

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ

ΟΡΥΚΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΥΚΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ

& ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΟΡΥΚΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Μεσογείων 119

Ταχ. Κώδικας: 101 92

Πληρ. : Ι. Ζαφειράτος

e-mail : zafiratos.j@prv.ypeka.gr

Φ.3.1

ΠΡΟΣ : Υ.Π.ΕΝ

Αυτοτελές Τμήμα

Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

ΕΝΤΑΥΘΑ

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων με αριθμό 2888/22-12-2020

Σε απάντηση της ερώτησης του θέματος, και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας, θέτουμε υπόψη σας τα ακόλουθα:

Το Ελληνικό Δημόσιο με τη σύμβαση μεταβίβασης των Μεταλλείων Κασσάνδρας που συνήψε τον Δεκέμβριο 2003 με την Ελληνικός Χρυσός ΑΕΜΒΧ, είχε θέσει, μεταξύ άλλων όρων και υποχρεώσεων της αγοράστριας, την υποβολή πλήρους και άρτιου επενδυτικού σχεδίου για την αξιοποίηση των Μεταλλείων Κασσάνδρας και ταυτόχρονα την εγκατάσταση και λειτουργία εργοστασίου μεταλλουργίας χρυσού. Η εταιρία Ελληνικός Χρυσός υπέβαλε εμπρόθεσμα το επενδυτικό σχέδιο, το 2006. Το επενδυτικό σχέδιο αυτό περιείχε μεταλλουργία χαλκού, αργύρου, χρυσού και παραπροϊόντος θειικού οξέος, η οποία θα εγκαθίστατο στην περιοχή του Μαντέμ Λάκκου. Για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου και την αδειοδότησή του, αφού η Υπηρεσία μας έκρινε ότι το σχέδιο αυτό ήταν ιδιαίτερος συμφέρον για την Εθνική και Τοπική Οικονομία, και παράλληλα για την περιβαλλοντική του αδειοδότηση, η εταιρία Ελληνικός Χρυσός υπέβαλε μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων στην οποία περιείχετο ως υποέργο το εργοστάσιο μεταλλουργίας του Μαντέμ Λάκκου. Στη συνέχεια, μετά από την περιβαλλοντική αδειοδότηση, η ελληνική νομοθεσία προβλέπει την τεχνική αδειοδότηση. Για την τεχνική αδειοδότηση, αφού το έργο είχε ήδη λάβει την απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων το 2011, η Ελληνικός Χρυσός προχώρησε και υπέβαλλε τις τεχνικές μελέτες των τριών μεταλλείων, Ολυμπιάδας, Μαύρων Πετρών και Σκουριών, τα οποία ήταν το αντικείμενο του επενδυτικού σχεδίου.

Η Υπηρεσία μας, εξετάζοντας ενδελεχώς τις τεχνικές μελέτες, έκρινε ότι ορισμένα υποέργα δεν είχαν επαρκώς αναπτυχθεί και περιγραφεί στις τεχνικές μελέτες και χρειαζόταν η υποβολή συμπληρωματικών προσαρτημάτων προκειμένου να ολοκληρωθεί η τεχνική αδειοδότηση του έργου. Στο πλαίσιο λοιπόν των συμπληρωματικών προσαρτημάτων για το μεταλλείο χαλκού-χρυσού των Σκουριών και για το μεταλλείο χρυσού και μολύβδου-ψευδαργύρου της Ολυμπιάδας προβλεπόταν να υποβληθεί, μεταξύ άλλων, και το προσάρτημα, της μεταλλουργίας του Μαντέμ Λάκκου. Αυτό το προσάρτημα υπεβλήθη το Δεκέμβριο του 2014. Κατά την αξιολόγηση του προσαρτήματος της μεταλλουργίας, η Υπηρεσία μας διαπίστωσε ότι οι όροι των δύο τεχνικών μελετών, Σκουριών και Ολυμπιάδας, που είχαν τεθεί ως προς τη μεταλλουργία δεν είχαν εκπληρωθεί από την εκμεταλλεύτρια εταιρία. Ο βασικός όρος των εγκρίσεων αυτών ήταν η κατασκευή ενός πιλοτικού εργοστασίου επιτόπου στο Μαντέμ Λάκκο, για την επίλυση ορισμένων θεμάτων τα οποία είχε επισημάνει η Υπηρεσία στην εκμεταλλεύτρια

εταιρία ήδη από την αξιολόγηση της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και του επενδυτικού σχεδίου, με συγκεκριμένες κατευθύνσεις για ποιο λόγο απαιτείτο η λειτουργία του πιλοτικού αυτού εργοστασίου και, επίσης, με συγκεκριμένο περιεχόμενο των ειδικών μελετών που θα προέκυπταν από τα αποτελέσματα της λειτουργίας του εργοστασίου αυτού. Ο λόγος για τον οποίο είχαμε ζητήσει όλη αυτήν τη δουλειά πριν από την έγκριση του ειδικού προσαρτήματος τεχνικής μελέτης για το εργοστάσιο του Μαντέμ Λάκκου, ήταν ότι η πρόταση της εκμεταλλεύτριας εταιρίας για τη μεταλλουργία χρυσού που θα επεξεργαζόταν ένα μίγμα από τα συμπεκνώματα Ολυμπιάδας και Σκουριών, ήταν ουσιαστικά μία καινούρια εφαρμογή γνωστών μεταλλουργικών μεθόδων, οι οποίες όμως ήταν γνωστές για την επεξεργασία διαφορετικών ορυκτών πρώτων υλών. Οι πρώτες ύλες που έπρεπε να επεξεργαστούν στο εργοστάσιο αυτό δεν είχαν δοκιμαστεί πέρα από το εργαστηριακό ή το πειραματικό στάδιο, ή σε mini πιλοτικές δοκιμές που είχαν διεξαχθεί στη Φινλανδία, και για αυτόν το λόγο η λειτουργία ενός δοκιμαστικού πιλοτικού εργοστασίου σε μικρή κλίμακα στις ελληνικές τοπικές συνθήκες και με τις ελληνικές πρώτες ύλες, ήταν κρίσιμη κατά τη γνώμη της Υπηρεσίας μας. Η μελέτη που υποβλήθηκε τελικά στο Υπουργείο για τη μεταλλουργία χρυσού περιελάμβανε ένα παράρτημα δοκιμών, ενώ όλες οι δοκιμές είχαν εκτελεστεί στη Φινλανδία. Το Συμβούλιο της Επικρατείας, αργότερα, έκρινε ότι δεν ήταν απαραίτητο οι δοκιμές να γίνουν στην Ελλάδα. Αυτό έγινε αποδεκτό, ως όφειλε η Υπηρεσία, και σε συμμόρφωση προς την απόφαση του ΣΤΕ, η Διοίκηση προχώρησε να κρίνει τις δοκιμές, τα αποτελέσματα αυτών και τις μελέτες, όπως είχαν υποβληθεί. Στις μελέτες που είχαν υποβληθεί παρουσιάστηκε το φαινόμενο η κυρίως μελέτη, στο κυρίως κείμενό της, να περιέχει μία απλή περιγραφή των διεργασιών και των εγκαταστάσεων, ενώ στα παραρτήματα δοκιμών και επί μέρους μελετών, στα στοιχεία των οποίων όφειλε να βασιστεί η κυρίως μελέτη, υπήρχε ένα διαφορετικό διάγραμμα ροής. Υπήρχε δηλαδή μία διαφορετική μορφή της μεταλλουργικής μεθόδου η οποία σαν τελικό προϊόν δεν παρήγαγε μεταλλικά προϊόντα χαλκού, χρυσού, αργύρου, ήτοι εκείνα που ουσιαστικά ήταν εγκεκριμένα με το επενδυτικό σχέδιο, τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, την απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τις αποφάσεις εγκρίσεων τεχνικών μελετών Σκουριών και Ολυμπιάδας, αλλά το διάγραμμα ροής σταματούσε στην εκχύλιση της μάτας. Η μάτα δεν είναι ένα εμπορεύσιμο μεταλλικό προϊόν, είναι ένα ενδιάμεσο προϊόν και η αποκλειστική του χρήση είναι στην παραγωγή χαλκού, δεν έχει καμία άλλη χρήση. Αυτό ερχόταν σε αντίθεση με το εγκεκριμένο, σύμφωνα με όλες τις προηγούμενες εγκρίσεις, επενδυτικό σχέδιο και δεν ήταν δυνατό να γίνει αποδεκτό από το Δημόσιο, ως μη σύμφωνο με τη συμβατική υποχρέωση της εκμεταλλεύτριας εταιρίας να κατασκευάσει μεταλλουργία χρυσού.

Εξ άλλου, οι τεχνικοί και περιβαλλοντικοί λόγοι που επικαλέστηκε η υπηρεσία για την επιστροφή της μελέτης Flash Smelting, έγιναν αποδεκτοί από το ΣΤΕ (βλ. απόφαση 223/2020 του Ε' Τμήματος, με την οποία το Δικαστήριο απέρριψε τους λόγους ακυρώσεως που στρέφονταν κατά των κεφαλαίων της απόφασης επιστροφής της μελέτης flash smelting):

Ε'1: ανεπαρκή στοιχεία ως προς την αντιμετώπιση, κατά το πρόγραμμα δοκιμών, των ειδικών τεχνικών ζητημάτων της εκτιμώμενης, με βάση την υψηλή περιεκτικότητα του μίγματος σε σίδηρο, θείο και αρσενικό, υποβαθμισμένης ποιότητας της μάτας,

Ε'2: ανεπαρκή στοιχεία ως προς την αντιμετώπιση των υψηλών απωλειών χαλκού, χρυσού και αργύρου στη σκωρία και στη σκόνη και της παρουσίας μαγνητίτη και

Ε'3: ανεπαρκή στοιχεία ως προς την αντιμετώπιση των διαφυγών αρσενικού τόσο στη μάτα όσο και στη σκωρία και

ΣΤ' ανεπαρκή στοιχεία ως προς την αντιμετώπιση του ζητήματος της διαχείρισης των σημαντικών ποσοτήτων έντονα τοξικών αερίων (offgasses) και των, επικίνδυνων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, πιθανών διαφυγών αυτών στους χώρους του εργοστασίου (fugitive emissions).

Απερρίφθη δε ο λόγος με τον οποίον είχε προβληθεί ότι, με την επιστροφή της τεχνικής μελέτης, η Διοίκηση απαραδέκτως αμφισβήτησε, ευθέως ή εμμέσως, την εφαρμοσιμότητα της μεταλλουργικής μεθόδου ακαριαίας τήξης, που είχε αποτελέσει αντικείμενο της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του έργου, και δεν συμμορφώθηκε προς τα κριθέντα με τις αποφάσεις 1492/2013 και 3191/2015 του Δικαστηρίου.

Η Υπηρεσία μας, προκειμένου να μην απεμποληθεί τελικά η δυνατότητα (και συμβατική υποχρέωση συμφώνως με την υφιστάμενη σύμβαση) κατασκευής του εργοστασίου Μεταλλουργίας στο Μαντέμ Λάκκο, πρότεινε να κατασκευαστεί με άλλη τεχνολογία και νέο χρονοδιάγραμμα και ενδεχομένως, εφόσον κριθεί σκόπιμο, και με άλλη χωροθέτηση τουλάχιστον εργοστάσιο παραγωγής καθαρού χαλκού και/ή χρυσού είτε από το συμπύκνωμα του μεταλλείου Σκουριών, είτε από εκείνο του μεταλλείου Ολυμπιάδας, είτε και από τα δύο ή αν δεν είναι εφικτό κάποιο από τα προηγούμενα, τουλάχιστον από το προϊόν του μεταλλείου Ολυμπιάδας.

Η κατασκευή διακριτών υδρομεταλλουργικών εργοστασίων παραγωγής καθαρού χαλκού και/ή χρυσού προβλέπεται να είναι χαμηλότερου κόστους, μικρότερης περιβαλλοντικής επιβάρυνσης και χαμηλότερου ενεργειακού κόστους, σε σύγκριση με το μέχρι σήμερα σχεδιαζόμενο ενιαίο πυρομεταλλουργικό εργοστάσιο παραγωγής καθαρού χρυσού και χαλκού, από συμπυκνώματα από τα μεταλλεία Ολυμπιάδας και Σκουριών σε μίγμα.

Η δε αναφερόμενη στην ερώτηση ελληνική υδρομεταλλουργική μέθοδος ανάκτησης πολυτίμων και λοιπών μετάλλων με συνδυασμό οξειδωτικής εκχύλισης του συμπυκνώματος και επίπλευσης των μετάλλων, είναι γνωστή στην Υπηρεσία μας, παρουσιάζει σαφή πλεονεκτήματα για την ασφαλή διαχείριση των επικίνδυνων συστατικών του, δεν χρησιμοποιεί επικίνδυνα αντιδραστήρια και κρίνουμε ότι θα πρέπει να εξεταστεί απαραίτητα ανάμεσα στις άλλες τεχνολογικές επιλογές και εξελίξεις που διατίθενται σήμερα για βιομηχανική εφαρμογή. Το εργοστάσιο παραγωγής καθαρού μετάλλου γενικά θα προσδώσει στη χώρα αναβαθμισμένη θέση στη βιομηχανική παραγωγή, θα αυξήσει την εγχώρια προστιθέμενη αξία καθώς και τα φορολογικά και λοιπά έσοδα (τέλη, εισφορές κλπ). Αναβαθμίζεται επίσης το επίπεδο του εγχώριου επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού, ενώ δίνεται η δυνατότητα για ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων υψηλής τεχνολογίας.

Η νέα επενδυτική πρόταση της εταιρείας αναφορικά με τη μεταλλουργία βασίζεται σε μελέτη του διεθνούς οίκου Hatch που συνοδεύει το νέο επενδυτικό της σχέδιο. Από τα αποτελέσματα της μελέτης, φαίνεται ότι το οικονομικό αποτέλεσμα του Flash Smelting είναι φτωχό, με irr (internal rate of return – εσωτερικό βαθμό απόδοσης της επένδυσης) από αρνητικό έως το πολύ 9% (συγκριτικά με το 20-30% που είναι ο κανόνας στο μεταλλευτικό κλάδο). Εξαιτίας αυτού, η εταιρεία εγκατέλειψε την προσπάθεια περαιτέρω ανάπτυξης του Flash Smelting, όχι όμως και της μεταλλουργίας εν γένει.

Η Υπηρεσία μας επισημαίνει την επιτακτική ανάγκη επίλυσης του αδιεξόδου της μεταλλουργίας, ταυτοχρόνως όμως αποδέχεται την πραγματική κατάσταση αδυναμίας επί του παρόντος κατασκευής μεταλλουργίας, τόσο για τους οικονομικούς λόγους που επικαλείται η εταιρεία, όσο και για τους τεχνικούς/περιβαλλοντικούς που επικαλέστηκε η ίδια.

Εν κατακλείδι, στο νέο επενδυτικό σχέδιο γίνονται συγκεκριμένες αναφορές ως προς την δυνατότητα περαιτέρω κάθετης ανάπτυξης της εκμετάλλευσης των Μεταλλείων Κασσάνδρας, ενώ προβλέπεται αυτό να συμπληρωθεί σε εύλογο χρονικό διάστημα με νέα λεπτομερή πρόταση μεταλλουργικής μεθόδου. Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και σύμβαση, το Υπουργείο οφείλει να αξιολογήσει πριν αδειοδοτήσει τη μέθοδο που θα προτείνει ο εκμεταλλευτής, προκειμένου τελικά να παραχθούν εντός Ελλάδος τα επιθυμητά από το Ελληνικό Δημόσιο μεταλλουργικά προϊόντα. Αυτό είναι και το αντικείμενο της περιβαλλοντικής και τεχνικής αδειοδότησης της νέας μεταλλουργικής μεθόδου, διαδικασίας η οποία έπεται της έγκρισης του επενδυτικού σχεδίου.

Κύριο μέλημα του Υπουργείου παραμένει με συνέπεια, συνέχεια και σταθερότητα η ίδρυση μεταλλουργίας χρυσού, παράλληλα με τη μέγιστη προστασία εργαζομένων, περιοίκων και περιβάλλοντος, την αύξηση των θέσεων εργασίας καθώς και την αύξηση των εσόδων του Δημοσίου, μεγάλο μέρος των οποίων διατίθενται στο Δήμο Αριστοτέλη, ως αποτέλεσμα της εκμετάλλευσης των ιδιαίτερα σημαντικών ορυκτών πόρων της περιοχής αυτής.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΑΦΕΙΡΑΤΟΣ

Εσωτερική Διανομή

- ΓΔΟΠΥ
- Αρχείο Διεύθυνσης
- ΔΜΕΒΟ (2)